

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

21 noiembrie 2022

mun.

Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:

președinte

judecători

TOMA Nadejda

CATAN Liliana

DIACONU Iurie

GUZUN Ion

BOICO Victor

a judecat, fără participarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul Procuraturii de circumscripție Chișinău, Plîngău Alexandru și avocatul Chiriac Cristin, în numele succesorului părții vătămate Drăgan Vitalie, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2022, în cauza penală a lui

Caminschi Maxim XXXXX, născut la XXXXX,
domiciliat în XXXXX

și

Caminscaia Tatiana XXXXX, născută la
XXXXX, domiciliată în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 04.07.2018 – 11.01.2021;

Instanța de apel: 03.02.2021 – 22.06.2022;

Instanța de recurs: 10.08.2022 – 21.11.2022.

Asupra recursurilor ordinare declarate, Colegiul Penal lărgit

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 11 ianuarie 2021: **Caminschi Maxim** a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.190 alin.(5) Cod penal la 8 (ani) închisoare, în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a desfășura activitate în domeniul administrării bunurilor pe un termen de 3(trei) ani.

Caminscaia Tatiana a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la 8 (ani) închisoare, în penitenciar pentru femei de tip închis, cu privarea de dreptul de a desfășura activitate în domeniul administrării bunurilor pe un termen de 3(trei) ani.

A fost soluționată acțiunea civilă, dispunându-se:

- admiterea în principiu, în partea încasării prejudiciului material, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă;

- încasarea în mod solidar din contul lui Caminschi Maxim și Caminscaia Tatiana în beneficiul lui Dragan Vitalie, cheltuielile de judecată în sumă de 10 000 (zece mii) lei;

- respingerea acțiunii civile, în partea încasării prejudiciului moral, ca fiind neîntemeiată.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că:

Caminschi Maxim, exercitând funcția de ofițer superior de sector în Inspectoratul de Poliție Centru al Direcției de Poliție mun. Chișinău, folosind situația de serviciu, în urma înțelegerii prealabile cu Caminscaia Tatiana, a săvârșit escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor lui Dragan Sergiu, prin inducerea în eroare, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase părților actului juridic anulabil, încheierea căruia a fost determinată de comportamentul dolosiv și viclean a lui Caminschi Maxim și Caminscaia Tatiana care a produs daune în proporții deosebit de mari, în următoarele împrejurări:

Așa, în perioada anilor 2016-2017, Caminschi Maxim, activând în cadrul Sectorului de poliție nr. 5 al Inspectoratului de Poliție Centru al Direcției de Poliție a mun. Chișinău, în legătură cu exercitarea obligațiilor de serviciu, a examinat mai multe plângeri parvenite de la cetățeanul Dragan Sergiu, domiciliat în XXXXX, care reclama pretinsele acțiuni ilegale ale vecinului său.

Ca rezultat al examinării plângerilor enunțate, Caminschi Maxim a dobândit încrederea lui Dragan Sergiu, căruia i-a inspirat soluționarea în favoarea sa a conflictelor existente și acționând cu scop de cupiditate, în urma înțelegerii prealabile cu Caminscaia Tatiana, folosind cu rea-credință situația de serviciu în interese personale, orientate la deposedarea ilegală a lui Dragan Sergiu de imobilul care-l deținea cu titlu de proprietate, amplasat XXXXX, în urma angajamentului asumat fictiv față de Dragan Sergiu și sub pretextul reprezentării intereselor acestuia în fața unor persoane, a intrat în posesia cărții de imobil care atestă dreptul de proprietate a lui Dragan Sergiu asupra XXXXX.

Pentru atingerea scopului infracțional, Caminschi Maxim și Caminscaia Tatiana au împărțit rolurile între ei, lui Caminschi Maxim revenindu-i întreprinderea acțiunilor de obținere de la Agenția Relații Funciare și Cadastru, Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, filiala ÎS „Cadastru”, prin intermediul lui Dragan Sergiu, a certificatului nr. XXXXX din 23.02.2017 privind valoarea XXXXX și Extrasului nr. XXXXX din 27.02.2017 din Registrul bunurilor imobile pentru efectuarea tranzacțiilor cu bunul imobil menționat, obținerea la 15.03.2017 de la Inspectoratul Fiscal de Stat a certificatului nr. 488, privind lipsa sau existența restanțelor față de bugetul național pe imobilul supus verificării - XXXXX, nr. cadastral XXXXX și perfectarea actului de identitate de tip nou - buletinului de identitate provizoriu XXXXX, eliberat la 16.03.2017 pe numele lui Sergiu Dragan, iar lui Caminscaia Tatiana, prezentarea lui Sergiu Dragan în fața notarului și încheierea unui contract de vânzare-cumpărare a imobilului ce-i aparține lui Dragan Sergiu.

La 17.03.2017, după obținerea documentelor enunțate, prin intermediul lui Caminschi Maxim, Caminscaia Tatiana l-a adus pe Dragan Sergiu la biroul notarului „Florea Adelina”, amplasat în mun. Chișinău, bd. Dacia, 24 unde, aplicând presiuni psihologice, exprimate prin insistență de a vinde imobilul și amenințări cu aplicarea actelor de violență fizică asupra lui Dragan Sergiu, care, conform stării psihice, suferea de maladie psihică cronică și conform stării psihice nu putea conștientiza acțiunile sale și nu-și putea exprima voința sa, nu dispunea de capacitatea juridică de a semna acte juridice patrimoniale sau cu caracter personal, nu-și putea exprima dorințele și sentimentele, condiții, în care victima nu putea să manifeste un minim de promptitudine, pentru ca interesele sale patrimoniale să nu fie încălcate, l-a impus pe

ultimul să semneze contractul de vânzare-cumpărare, întocmit în limba de stat, pe care Dragan Sergiu nu o posedă, conform căruia Dragan Sergiu a vândut, iar Caminscaia Tatiana a cumpărat XXXXX, constituit din 2 (două) odăi, cu suprafața de 28,70 m.p., inclusiv suprafața locativă de 17,50 m.p, nr. cadastral XXXXX, la prețul normativ de 72986 lei, deși valoarea medie a imobilului menționat constituie 330 000 lei.

Totodată, nici Caminscaia Tatiana, nici Caminschi Maxim, nu au achitat mijloace financiare lui Dragan Sergiu, deposedându-l astfel prin înșelăciune de imobilul ce-i aparține, prin ce i-au cauzat victimei daune în proporții deosebit de mari, în valoare de 330 000 lei.

Aceste acțiuni ale lui Caminschi Maxim au fost încadrate de către prima instanță în baza art. 190 alin. (5) Cod penal – *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase părților actului juridic anulabil, încheierea căruia a fost determinată de comportamentul dolosiv și viclean, săvârșit de două persoane, cu folosirea situației de serviciu care au produs daune în proporții deosebit de mari.*

Caminscaia Tatiana, în urma înțelegerii prealabile cu Caminschi Maxim, care exercită funcția de ofițer superior de sector în Inspectoratul de Poliție Centru al Direcției de Poliție mun. Chișinău, a săvârșit escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor lui Dragan Sergiu, prin inducerea în eroare, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase părților actului juridic anulabil, încheierea căruia a fost determinată de comportamentul dolosiv și viclean a lui Caminscaia Tatiana și Caminschi Maxim care au produs daune în proporții deosebit de mari, în următoarele împrejurări:

Astfel, în perioada anilor 2016-2017, Caminschi Maxim, activând în cadrul Sectorului de poliție nr. 5 al Inspectoratului de Poliție Centru al Direcției de Poliție a mun. Chișinău, în legătură cu exercitarea obligațiilor de serviciu, a examinat mai multe plângeri parvenite de la Dragan Sergiu, domiciliat în XXXXX care reclama pretinsele acțiuni ilegale ale vecinului său.

Ca rezultat al examinării plângerilor enunțate, Caminschi Maxim a dobândit încrederea lui Dragan Sergiu, căruia i-a inspirat soluționarea în favoarea sa a conflictelor existente și acționând cu scop de cupiditate, în urma înțelegerii prealabile cu Caminscaia Tatiana, folosind cu rea-credință situația de serviciu în interese personale, orientate la deposedarea ilegală a lui Dragan Sergiu de imobilul care-l deținea cu titlu de proprietate, amplasat pe XXXXX, în urma angajamentului asumat fictiv față de Dragan Sergiu și sub pretextul reprezentării intereselor acestuia în fața unor persoane, a intrat în posesia cărții de imobil care atestă dreptul de proprietate a lui Dragan Sergiu asupra XXXXX.

Pentru atingerea scopului infracțional, Caminschi Maxim și Caminscaia Tatiana au împărțit rolurile între ei, lui Caminschi Maxim revenindu-i întreprinderea acțiunilor de obținere de la Agenția Relații Funciare și Cadastru, Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, filiala ÎS „Cadastru”, prin intermediul lui Dragan Sergiu, a certificatului nr. XXXXX din 23.02.2017 privind valoarea XXXXX și Extrasului nr. XXXXX din 27.02.2017 din Registrul bunurilor imobile pentru efectuarea tranzacțiilor cu bunul imobil menționat, obținerea la 15.03.2017 de la Inspectoratul Fiscal de Stat a certificatului nr. 488, privind lipsa sau existența restanțelor față de bugetul național pe imobilul supus verificării - XXXXX, nr. cadastral XXXXX și perfectarea actului de identitate de tip nou – buletinului de identitate provizoriu

XXXXX, eliberat la 16.03.2017 pe numele lui Dragan Sergiu, iar lui Caminscaia Tatiana, prezentarea lui Dragan Sergiu în fața notarului și încheierea unui contract de vânzare-cumpărare a imobilului ce-i aparține lui Dragan Sergiu.

La 17.03.2017, după obținerea documentelor enunțate, prin intermediul lui Caminschi Maxim, Caminscaia Tatiana l-a adus pe Dragan Sergiu la biroul notarului „Florea Adelina”, amplasat în mun. Chișinău, bd. Dacia 24 unde, aplicând presiuni psihologice, exprimate prin insistență de a vinde imobilul și amenințări cu aplicarea actelor de violență fizică asupra lui Dragan Sergiu, care, conform stării psihice, suferea de maladie psihică cronică și conform stării psihice nu putea conștientiza acțiunile sale și nu-și putea exprima voința sa, nu dispunea de capacitatea juridică de a semna acte juridice patrimoniale sau cu caracter personal, nu-și putea exprima dorințele și sentimentele, condiții, în care victima nu putea să manifeste un minim de promptitudine, pentru ca interesele sale patrimoniale să nu fie încălcate, l-a impus pe ultimul să semneze contractul de vânzare-cumpărare, întocmit în limba de stat, pe care Dragan Sergiu nu o posedea, conform căruia Dragan Sergiu a vândut, iar Caminscaia Tatiana a cumpărat XXXXX, constituit din 2 (două) odăi, cu suprafața de 28,70 m.p., inclusiv suprafața locativă de 17,50 m.p, nr. cadastral XXXXX, la prețul normativ de 72986 lei, deși valoarea medie a imobilului menționat constituie 330 000 lei.

Totodată, nici Caminscaia Tatiana, nici Caminschi Maxim, nu au achitat mijloace financiare lui Dragan Sergiu, deposedându-l astfel prin înșelăciune de imobilul ce-i aparține, prin ce i-au cauzat victimei daune în proporții deosebit de mari, în valoare de 330 000 lei.

Aceste acțiuni ale lui Caminscaia Tatiana au fost încadrate de către prima instanță în baza art. 190 alin. (5) Cod penal – *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase părților actului juridic anulabil, încheierea căruia a fost determinată de comportamentul dolosiv și viclean, săvârșit de două persoane, cu folosirea situației de serviciu care au produs daune în proporții deosebit de mari.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Chiriac Cristin, în numele succesorului părții vătămate Drăgan Vitalie, avocatul Guțu Valentin, în numele inculpatului Caminschi Maxim și avocatul Dodica Ruslan, în numele inculpatei Caminscaia Tatiana.

3.1. Avocatul Chiriac Cristin prin apelul declarat în numele succesorului părții vătămate Drăgan Vitalie a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Caminschi Maxim și Caminscaia Tatiana să fie recunoscuți vinovați și condamnați în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la câte 15 ani închisoare fiecare, în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate din domeniul administrării bunurilor și altor activități pe un termen de câte 5(cinci) ani fiecare.

Admiterea acțiunii civile și dispunerea încasării din contul inculpaților în beneficiul succesorului părții vătămate Drăgan Vitalie:

- în mod solidar, prejudiciului material în sumă de 332012 lei;
- prejudiciul moral de 800000 lei,
- cheltuielile de judecată pe care le-a suportat în acest proces cu includerea serviciilor juridice prestate de către reprezentantului Chiriac Cristin.

În motivarea apelului s-a susținut că pedeapsa aplicată inculpaților este prea blândă, neținându-se cont de circumstanțele agravante: provocarea prin infracțiune a unor urmări grave, săvârșirea infracțiunii prin orice formă de participatie, săvârșirea infracțiunii cu bună știință profitînd de starea de neputință cunoscută sau evidentă a victimei, care se datorează vârstei înaintate, bolii, dizabilității; săvârșirea infracțiunii cu folosirea încrederii acordate.

La fel, o dată cu sentința de condamnare, instanța urma să soluționeze acțiunea civilă.

3.2. Avocatul Guțu Valentin prin apelul declarat în numele inculpatului Caminschi Maxim a solicitat casarea totală a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Caminschi Maxim să fie achitat.

În motivarea cererii de apel partea apărării a invocat că învinuirea înaintată lui Caminschi Maxim nu s-a confirmat, ea fiind bazată pe presupuneri.

Astfel, nu a fost confirmat faptul perfectării lui Dragan Sergiu de către Caminschi Maxim a buletinului de identitate provizoriu.

Nu s-a confirmat aplicarea presiunii psihologice față de Dragan Sergiu în incinta biroului notarului, or din declarațiile martorilor Florea Adelina și Costin Maria rezultă că Dragan Sergiu era conștient, avea capacitate de exercițiu, cu el se discuta liniștit, el personal a scris cu mîna sa în prezența secretarei cererea prin care a solicitat notarului întocmirea și autentificarea contractului de vânzare-cumpărare, a confirmat primirea banilor pentru apartament pînă la semnarea contractului. Contractul i-a fost tradus lui în limba rusă de către notar.

Contractul de vânzare-cumpărare a fost întocmit la 17.03.2017, iar faptul că Dragan Sergiu suferea de maladie psihică cronică a fost constatat la 26.09.2017 și această stare a lui nu poate fi interpretată și pentru data semnării contractului nominalizat.

Faptul că Caminschi Maxim l-a însoțit pe Dragan Sergiu la Fisc și posibil la Cadastru pentru a-l ajuta să primească certificatul privind lipsa datoriei la achitarea impozitelor, certificatul de evaluare și extrasul din registru pentru bunul imobil pe care ultimul îl deținea nu constituie infracțiune.

Nu a fost dovedit faptul înțelegerii prealabile. Simplul fapt a existenței mai multor convorbiri telefonice între inculpați, în ziua întocmirii contractului de vânzare-cumpărare a apartamentului în litigiu nu este suficient de a afirma despre înțelegerea prealabilă de a-l depozeda pe Dragan Sergiu de imobilul său.

Tranzacția de vânzare-cumpărare a apartamentului a fost efectuată cu respectarea tuturor cerințelor legale.

Afirmația referitor la starea psihică a lui Dragan Sergiu precum că ultimul nu putea conștiința acțiunile lui urmează a fi apreciată critic, deoarece starea lui psihică a fost stabilită prin raportul de expertiză extrajudiciară nr. 314 din 06.10.2017, la situația zilei de 27.09.2017 cînd Dragan Sergiu a fost expertizat, iar contractul de vânzare-cumpărare a apartamentului a fost încheiat la 17.03.2017, adică cu circa 7 luni înainte.

Astfel experții nu puteau să cunoască care a fost starea sănătății lui Dragan Sergiu la momentul încheierii tranzacției și ei pe faptul acesta nu s-au expus în raportul de expertiză extrajudiciară.

Toate declarațiile martorilor la care face trimitere instanța în sentința sa care precum că dovedesc vinovăția lui Caminschi Maxim în realitate dovedesc nevinovăția lui și ele urmează a fi apreciate critic de către instanța de apel.

Chiar din declarațiile lui Dragan Vitalie se afirmă că la acel moment unchiul lui nu este adecvat și nu vede.

Caracterul lui Dragan Sergiu foarte bine este descris prin declarațiile martorului Achelianova Marina, care a menționat că Dragan Sergiu avea un caracter excentric și nu avea încredere în oameni. Personal achita permanent serviciile comunale, primea personal presa și pensia. Purta ochelari cu lentile groase. Fără lentile nu semna nimic nici odată. Aceasta ne demonstrează că Dragan Sergiu a ținut sub control situația totdeauna și el nu ar fi permis să fie dus în eroare la vinderea apartamentului.

Această afirmație se confirmă prin recipisa scrisă personal de către Dragan Sergiu, la notar prin care el solicită autentificarea contractului de vânzare-cumpărare a apartamentului său și confirmă primirea banilor pînă la semnarea acestui contract.

La fel greșit a fost apreciat costul apartamentului, or prețul contractului a fost stabilit de către ambele părți la notar și el constituie suma de 72986 lei. Anume acest preț și trebuie de luat în vedere ca fiind cel real al bunului conform înțelegerii părților.

De asemenea, unele probe au fost administrate cu încălcarea normelor de procedură penală, fapt ce duce la nulitatea actelor și acțiunilor procesuale efectuate pe cauza dată.

3.3. Avocatul Ruslan Dodica în apelul declarat în numele inculpatului Caminscaia Tatiana a solicitat casarea totală a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Caminscaia Tatiana să fie achitată de învinuirea adusă, deoarece fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii și să fie respinsă acțiunea civilă, ca fiind neîntemeiată.

În motivarea apelului, apărătorul a indicat motive și temeieri similare apelului avocatului Guțu Valentin, declarat în numele inculpatului Caminschi Maxim (*a se vedea pct. 3.2. a prezentei hotărâri*), suplimentar arătând că deși instanța a dispus condamnarea inculpatei Caminscaia Tatiana pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, nici nu a constatat fapta infracțională, pretins a fi comisă de aceasta, menționând doar faptul că inculpata este învinuită de dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, fără a constata cu certitudine și veridicitate comiterea escrocheriei nemijlocit prin circumstanțele pe care le descrie, în partea descriptivă a sentinței.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2022 a fost respins ca nefondat apelul declarat de către avocatul Chiriac Cristin, în numele succesorului părții vătămate Drăgan Vitalie și admise apelurile avocatului Dodica Ruslan, în numele inculpatei Caminscaia Tatiana, și cel al avocatului Guțu Valentin, în numele inculpatului Caminschi Maxim, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre prin care Caminscaia Tatiana și Caminschi Maxim au fost achitați de învinuirea adusă în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, din motiv că fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii.

4.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a constatat că prima instanța a stabilit incorect starea de fapt, ea nefiind în concordanță cu probele administrate, ultimele fiind apreciate incorect.

Reieșind din materialele cauzei, instanța de apel a statuat că, *potrivit rechizitoriului*, **Caminschi Maxim**, exercitând funcția de ofițer superior de sector în

Inspectoratul de Poliție Centru al Direcției de Poliție mun. Chișinău, folosind situația de serviciu, în urma înțelegerii prealabile cu Caminscaia Tatiana, a săvârșit escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor lui Dragan Sergiu, prin inducerea în eroare, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase părților actului juridic anulabil, încheierea căruia a fost determinată de comportamentul dolosiv și viclean a lui Caminschi Maxim și Caminscaia Tatiana care a produs daune în proporții deosebit de mari, în următoarele împrejurări:

Așa, în perioada anilor 2016-2017, Caminschi Maxim, activând în cadrul Sectorului de poliție nr. 5 al Inspectoratului de Poliție Centru al Direcției de Poliție a mun. Chișinău, în legătură cu exercitarea obligațiilor de serviciu, a examinat mai multe plângeri parvenite de la cetățeanul Dragan Sergiu Neculai, domiciliat în XXXXX, care reclama pretinsele acțiuni ilegale ale vecinului său.

Ca rezultat al examinării plângerilor enunțate, Caminschi Maxim a dobândit încrederea lui Dragan Sergiu, căruia i-a inspirat soluționarea în favoarea sa a conflictelor existente și acționând cu scop de cupiditate, în urma înțelegerii prealabile cu Caminscaia Tatiana, folosind cu rea-credință situația de serviciu în interese personale, orientate la deposedarea ilegală a lui Dragan Sergiu de imobilul care-l deținea cu titlu de proprietate, amplasat pe XXXXX, în urma angajamentului asumat fictiv față de Dragan Sergiu și sub pretextul reprezentării intereselor acestuia în fața unor persoane, a intrat în posesia cărții de imobil care atestă dreptul de proprietate a lui Dragan Sergiu asupra XXXXX.

Pentru atingerea scopului infracțional, Caminschi Maxim și Caminscaia Tatiana au împărțit rolurile între ei, lui Caminschi Maxim revenindu-i întreprinderea acțiunilor de obținere de la Agenția Relații Funciare și Cadastru, Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, filiala ÎS „Cadastru”, prin intermediul lui Dragan Sergiu, a certificatului nr. XXXXX din 23.02.2017 privind valoarea ap. 2 din str. Ion Vatamanu 18, mun. Chișinău și Extrasului nr. XXXXX din 27.02.2017 din Registrul bunurilor imobile pentru efectuarea tranzacțiilor cu bunul imobil menționat, obținerea la 15.03.2017 de la Inspectoratul Fiscal de Stat a certificatului nr. 488, privind lipsa sau existența restanțelor față de bugetul național pe imobilul supus verificării - XXXXX, nr. cadastral XXXXX și perfectarea actului de identitate de tip nou - buletinului de identitate provizoriu XXXXX, eliberat la 16.03.2017 pe numele lui Sergiu Dragan, iar lui Caminscaia Tatiana, prezentarea lui Sergiu Dragan în fața notarului și încheierea unui contract de vânzare-cumpărare a imobilului ce-i aparține lui Dragan Sergiu.

La 17.03.2017, după obținerea documentelor enunțate, prin intermediul lui Caminschi Maxim, Caminscaia Tatiana l-a adus pe Dragan Sergiu la biroul notarului „Florea Adelina”, amplasat în mun. Chișinău, bd. Dacia, 24 unde, aplicând presiuni psihologice, exprimate prin insistență de a vinde imobilul și amenințări cu aplicarea actelor de violență fizică asupra lui Dragan Sergiu, care, conform stării psihice, suferea de maladie psihică cronică și conform stării psihice nu putea conștientiza acțiunile sale și nu-și putea exprima voința sa, nu dispunea de capacitatea juridică de a semna acte juridice patrimoniale sau cu caracter personal, nu-și putea exprima dorințele și sentimentele, condiții, în care victima nu putea să manifeste un minim de promptitudine, pentru ca interesele sale patrimoniale să nu fie încălcate, l-a impus pe ultimul să semneze contractul de vânzare-cumpărare, întocmit în limba de stat, pe care Dragan Sergiu nu o poseda, conform căruia Dragan Sergiu a vândut, iar Caminscaia

Tatiana a cumpărat XXXXX, constituit din 2 (două) odăi, cu suprafața de 28,70 m.p., inclusiv suprafața locativă de 17,50 m.p, nr. cadastral XXXXX, la prețul normativ de 72986 lei, deși valoarea medie a imobilului menționat constituie 330 000 lei.

Totodată, nici Caminscaia Tatiana, nici Caminschi Maxim, nu au achitat mijloace financiare lui Dragan Sergiu, deposedându-l astfel prin înșelăciune de imobilul ce-i aparține, prin ce i-au cauzat victimei daune în proporții deosebit de mari, în valoare de 330 000 lei.

În așa mod, prin acțiunile sale intenționate, Caminschi Maxim și Caminscaia Tatiana, au dobândit ilicit bunurile altei persoane, prin înșelăciune, de mai multe persoane, cu folosirea situației de serviciu, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari, adică infracțiunea, prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Prin ordonanțele din 27 noiembrie 2018 a fost modificată învinuirea în privința lui Caminschi Maxim și Caminscaia Tatiana, incriminându-le acestora comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal – *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase părților actului juridic anulabil, încheierea căruia a fost determinată de comportamentul dolosiv și viclean, săvârșită de două persoane, cu folosirea situației de serviciu, care a produs daune în proporții deosebit de mari* (f.d. 190-197, vol. V).

În susținerea învinuirii partea acuzării a prezentat spre cercetare suplimentară în instanța de apel, următoarele probe: declarațiile martorilor Stăvărache Valentina, Achelionova Marina, Cazacu Ion, Florea Adelina, Costin Maria, Arhipov Serghei, Hristea-Stan Nina, Taburceanu Ghenadie, Ciugureanu Alexandru, graficul de intrare în serviciu a angajaților Secției de Poliție nr. 5 a Inspectoratului de Poliție Centru al DP mun. Chișinău, pentru luna iunie 2017 (f.d. 35-41, vol. V), dosarul contravențional nr. 4617 (f.d. 15-16, 19-20, 24-25), cererea din 24.02.2017, certificatul din 15.03.2017 (f.d. 161-167, vol. I), documente ridicate la 21.11.2017 din Subdiviziunea Cadastrală Teritorială Chișinău (f.d. 175-188, vol. I), documente ridicate la 22.11.2017 din Agenția Servicii Publice a ÎS CRIS Registru (f.d. 150-152, 156-159, vol. I), procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie (f.d. 172-173, vol. II), procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie (f.d. 49-50, vol. V), procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie (f.d. 51-52), materialele înregistrate în R-2 al IP Centru al DP mun. Chișinău (f.d. 1-61, vol. II), informația cu privire la descifrările convorbirilor telefonice de intrare-ieșire (f.d. 84-90, 115-127 vol. II; f.d. 93-125, vol. I; f.d. 132-133, 137-141, vol. II), documente ridicate din biroul notarului „Florea Adelina” (f.d. 142-167, vol. II), documente ridicate de la Dragan Vitalie (f.d. 168-190, vol. II), certificatul nr. 212/02 din 29.12.2017 (f.d. 5, vol. IV), corpurile delictelor (f.d. 108, vol. I și f.d. 214, vol. IV).

De rând cu probele acuzării, în instanța de apel au fost audiați repetat inculpații Caminscaia Tatiana și Caminschi Maxim, care și-au susținut declarațiile făcute anterior, pledând pentru achitare.

Instanța de apel analizând sistemul de acte și documente acumulate și administrate în cadrul urmăririi penale, le-a apreciat ca ele fiind neconcludente și inutile, or aceste acte și documente nu coroborează într-un tot între ele și cu alte probe, din contra ele indică la stările de fapt relatate de către inculpați. Mai mult, aceste probe nu indică că în acțiunile *inculpatei* sunt prezente elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal – *escrocheria, adică dobândirea*

ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane exprimată prin prezentarea ca adevărată unei fapte mincinoase care a produs daune în proporții deosebit de mari.

În continuare, instanța de apel a făcut o analiză sub aspectul laturii obiectivă, reținând că:

Prin dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane se înțelege transmiterea benevolă infractorului de către victimă a bunurilor sau a drepturilor asupra bunurilor sub influența înșelăciunii sau a abuzului de încredere.

Înșelăciunea ca element al escrocheriei se poate manifesta prin prezentarea unor date false sau prin ascunderea unor informații a căror anunțare este obligatorie. Datele false se pot referi atât la personalitatea infractorului sau a altor persoane, cât și la unele obiecte, fenomene.

Abuzul de încredere fiind de fapt o varietate specifică a înșelăciunii, constă în faptul că, infractorul pînă la primirea averii sau dreptului asupra acesteia își asumă obligațiuni patrimoniale care apar drept condiție pentru a i se transmite averea.

Escrocheria se consideră consumată din momentul în care făptuitorul, întrînd în posesia ilegală a bunurilor altei persoane, obține posibilitatea reală de a se folosi și a dispune de acestea la dorința sa.

La caz, în acțiunile *inculpatului* nu se atestă latura obiectivă a infracțiunii incriminate. Or, nu s-a confirmat aplicarea față de Dragan Sergiu în incinta biroului notarului a presiuni psihologice, exprimate prin insistență de a vinde imobilul și amenințări cu aplicarea actelor de violență fizică asupra victimei.

De asemenea este eronată concluzia primei instanțe că Dragan Sergiu era lipsit de discernământ la momentul semnării contractului de vânzare-cumpărare, deoarece contractul de vânzare-cumpărare a fost întocmit la 17.03.2017, după ce pe parcursul lunilor ianuarie și februarie 2017, Dragau Sergiu acumula documentele de la Inspectoratul Fiscal de Stat și de la ÎS Cadastru, în perioada dată de timp acesta locuia la Dragan Vitalie, care nu a invocat faptul că Dragan Sergiu era bolnav psihic sau nu avea discernământ. Mai mult, problema demenței lui Dragan Sergiu a fost ridicată la sfârșitul lunii octombrie 2017, cu circa 10 zile pînă la decesul acestuia, atunci când Dragan Vitalie a aflat că a rămas fără moștenire și când Dragan Serghei nu-și mai amintea numele de familie, numele după tată, fiind la pat în stare gravă.

Astfel, raportul de expertiză psihiatrică nr. 314 din 06.10.2017 nu a fost admis ca probă a confirmării vinovăției lui Caminschi Maxim și a lui Caminscaia Tatiana.

La fel, concluzia despre lipsa discernământului la Dragan Sergiu în ziua de 17.03.2017 este combătută prin procura notarială autentificată de notarul Dranga Laura la 29.09.2017, îndeplinită în limba de stat, conform căreia Dragan Sergiu îl împuternicește pe Dragan Vitalie să-i reprezinte interesele în fața tuturor organelor publice și de drept, (f.d. 189-190, vol. II). Conform acestei procuri notarul Dranga Laura a constatat că Dragan Sergiu acționează cu discernământ și această procură mai târziu o prezintă Dragan Vitalie organului de urmărire penală solicitând pornirea urmăririi penale, atragerea la răspundere a lui Caminschi Tatiana și Caminschi Maxim, și înaintează o acțiune civilă în instanță.

Totodată, prin prisma dispoziției art. 190 alin. (5) Cod penal, infracțiunea se consideră consumată în momentul trecerii bunului în proprietate făptuitorului, în mod ilegal prin metodele indicate în dispoziție. Momentul transmiterii dreptului de proprietate către cumpărătorul Caminscaia Tatiana a început în biroul notarului Florea

Adelina, urmînd a fi realizat prin înregistrarea dreptului dat în Registrul de Stat al bunurilor imobiliare la ÎS Cadastru. În toată perioada data nu s-a adevărit că s-a aplicat forța fizică, influența psihică sau amenințări, pe care instanța le-a invocate ca fiind constatate.

Astfel, s-a stabilit cu certitudine că vânzarea imobilului a fost voința lui Dragan Sergiu, care și-a exprimat în scris voința în limba pe care o posedă mai bine și în care a indicat că valoarea bunului vîndut este 72 986 lei, pe care i-a primit. Presiuni sau amenințări asupra vînzătorului nu a văzut să fie. Faptele date au fost confirmate prin declarațiile notarului Florea Adelina, și de secretara notarului, Marina Costin.

Totodată, prima instanță a ignorat să indice în sentință conținutul declarației lui Dragan Sergiu depusă în fața notarului public Florea Adelina, limitîndu-se la expunerea frazei că achitarea nu a avut loc în biroul notarului. Aceasta însă, nu dovedește în nici un fel că achitarea nu a avut loc în genere, or, Dragan Sergiu a indicat mai sus că a primit toată suma de bani indicată în contract, în afara biroului notarului. Mai mult că la dosar mai există și copia recipisei scrise de la numele lui Dragan Sergiu precum că a primit de la Caminscaia Tatiana 15 000 euro (f.d. 143-144, vol. II).

Conform anexei nr. 1 la p-verbal de examinare a conținutului înregistrărilor video prezentate de Dragan Vitalie, în care se redau textual discuțiile purtate de Dragan Vitalie cu Dragan Sergiu. Această stenogramă reflectă clar cum Dragan Vitalie cu intensitate maximă îi reproșează unchiului său de ce a vîndut casa și de ce nu i-a spus lui despre aceasta. La întrebarea dacă știe că a vîndut casa și a rămas fără locuință, Dragan Sergiu răspunde că știe. Deasemenea Dragan Sergiu spune că la notar i s-a explicat că se întocmește contract de vânzare-cumpărare.

De asemenea a fost considerată eronată mărimea prejudiciului cauzat prin presupusa infracțiune, or, conform certificatului de valoare a bunului în tranzacție, prețul imobilului este de 72 986 lei și nu 330 000 lei, care este o valoare presupusă de Bursa Imobiliară Lara, indicată în certificatul nr. 212/02 din 29.12.2017 și nu poate servi drept mărimea prejudiciului material cauzat. Mai mult că la materialele cauzei penale se mai găsește un certificat de la Bursa Imobiliară Lara cu nr. 100/02 din 11.06.2018 în care se comunică faptul că imobilul litigios nu poate fi evaluat deoarece este clar vizibilă uzura fizică și nu este locuibil.

În aceste condiții valoarea obiectului infracțiunii și mărimea prejudiciului rezultat al infracțiunii constatată de instanța de judecată în mărime de 330 000 lei este o presupunere neconfirmată obiectiv, bazată pe date neveridice și contradictorii, care nu putea fi luată ca bază pentru stabilirea vinovăției inculpaților.

În ceea ce ține de veridicitatea și concludența declarațiilor celorlalți martori audiați în instanța de judecată, instanța de apel a reținut că martorul Cazacu Ion și succesorul părții vătămate Dragan Vitalie sunt persoane interesate direct în condamnarea lui Caminscaia Tatiana și Caminschi Maxim, deoarece prin condamnarea lor vor obține dreptul de a cere nulitatea contractului de vânzare-cumpărare a imobilului litigios.

La fel, instanța de apel nu a admis în calitate de probă a confirmării vinovăției declarațiile martorului martorului Rusnac Ion, or acesta în dorința de a-i obține locuința lui Dragan Sergiu, îi crează mereu probleme în folosirea liberă a curții comune, limitarea accesului la veceul din curtea casei prin construcția unui gard neautorizat, fiind însă în toate aceste conflicte sancționat de către inspectorul de sector Caminschi

Maxim, la care se adresa mereu în căutarea apărării intereselor sale Dragan Sergiu. Fiind descurajat de intervențiile prompte ale inspectorului de sector în apărarea lui Dragan Sergiu, Rusnac Ion a recurs la depunerea plângerilor în privința inculpatului, încercând în acest fel să-i creeze neîngrădit lui Dragan Sergiu condiții insuportabile de trai.

Astfel, declarațiile lui Rusnac Ion în esență nu reflectă vinovăția lui Caminscaia Tatiana sau Caminschi Maxim deoarece în declarațiile sale acesta expune opinie asupra circumstanțelor aflate de la colaboratorii de poliție, invocând că inculpatul i-a spus că este stăpânul casei unde locuiește Dragan Sergiu.

De asemenea, nu a fost dovedit faptul înțelegerii prealabile a lui Maxim Caminschi cu mama sa Caminscaia Tatiana de a-1 deposeda pe Dragan Sergiu de bunuri. Simplul fapt a existenței mai multor convorbiri telefonice între Caminschi Maxim și mama lui, Caminscaia Tatiana în ziua întocmirii contractului de vânzare-cumpărare a apartamentului în litigiu nu este suficient de a afirma despre înțelegerea prealabilă de a-1 deposeda pe Dragan Sergiu de imobilul său.

Argumentele apărării privind nulitatea actelor procedurale au fost respinse ca fiind depuse cu omiterea termenului legal.

5. Recurs ordinar declară procurorul Plîngău Alexandru și avocatul Chiriac Cristin, în numele succesorului părții vătămate Drăgan Vitalie.

5.1. Procurorul, invocând existența erorii de drept prevăzută de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea totală a deciziei cu remiterea cauzei la rejudecare pe motiv că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor apelanților, lăsând fără analiză și argumentele susținute de acuzare.

De asemenea, instanța de apel nu a apreciat probele administrate de acuzare în susținerea învinuirii înaintate lui Caminschi Maxim și Caminschi Tatiana, dând prioritate celor declarate de către inculpați, care beneficiază a de libertate de a nu se auto-incrimina, iar succesorul părții vătămate și martorii au făcut declarații sun avertizare de răspundere penală.

Mai mult, lecturând decizia se deduce că instanța, contrar prevederilor art. 100-101 Cod de procedură penală, a omis să descrie și să supună aprecierii declarațiile succesorului părții vătămate Dragan Vitalie precum și declarațiile martorilor Rusnac Ion și Munteanu Arcadie.

Rezumând cele expuse supra, acuzarea consideră că soluția adoptată de instanța de apel este inacceptabilă, deoarece probele acuzării infirmă versiunea susținută în apărare.

5.2. Avocatul Chiriac Cristin în recursul declarat în numele succesorului părții vătămate Drăgan Vitalie arătând la prezența erorii de drept prevăzută de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea totală a deciziei cu remiterea cauzei la rejudecare.

În susținerea recursului ordinar, titularul indică că instanța a admis o eroare gravă de fapt ce a afectat soluția, manifestată prin ignorarea și încălcarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, și că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

6. În corespundere cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, referință depun avocatul Guțu Valentin, în numele inculpatului Caminschi Maxim și avocatul Dodica Ruslan, în numele inculpatei Caminscaia Tatiana, ambii solicitând dispunerea inadmisibilității recursurilor declarate.

7. Titularii recursurilor ordinare s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au depus cererile în termen.

8. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei, Colegiul Penal lărgit (*în continuare Colegiul*) concluzionează că acestea urmează a fi admise, cu casarea deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Colegiul menționează că rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, adică a recursului ordinar, constă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, *judecând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.*

Din punct de vedere procesual, soluția de admitere a recursului declarat de procuror, în drept, se întemeiază pe dispoziția art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit căreia *judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea parțială a hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanța de apel, în alt complet de judecată în cazul în care esența erorii judiciare nu poate fi înlăturată de către instanța de recurs la această etapă a procedurilor.*

În lumina practicii constante a CtEDO și a instanțelor naționale, în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, de vreme ce instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de drept admisă de instanțele ierarhic inferioare, în caz contrar art. 6 CoEDO este încălcat, or se afectează echitatea procedurii (hotărârea CtEDO *Leoni versus Italia*).

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.*

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Totodată, conform efectului devolutiv al recursului și limitele lui, instanța de recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților (*art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală*).

În speță, titularii recursului ordinar indică la prezența erorii de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și instanța a admis o eroare gravă de fapt ce a afectat soluția.*

Verificând criticile expuse în recursuri în raport cu decizia, Colegiul constată, că acestea sânt întemeiate și că erorile de drept nu pot fi corectate în prezenta procedură, or instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor legii procesual-penale, iar hotărârile prezintă deficiențe sub aspectul motivării.

În contextul celor expuse, instanța de recurs accentuează că potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

Statuând asupra principiului respectării celor menționate supra, Colegiul constată că instanța de apel, la adoptarea soluției expuse pe larg în pct. 4.1. al prezentei decizii, nu a respectat întocmai prevederile legale enunțate supra, a deviat de la obiectul ce i-a fost atribuit spre de judecare.

La caz, Colegiul reține că inculpații Caminschi Maxim și Caminscaia Tatiana au fost trimiși în judecată, fiind puși sub învinuire pentru faptul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal – *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane exprimată prin prezentarea ca adevărată unei fapte mincinoase care a produs daune în proporții deosebit de mari.*

Ulterior, prin ordonanțele din 27 noiembrie 2018 a fost modificată învinuirea în privința lui Caminschi Maxim și Caminscaia Tatiana, incriminându-le acestora comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal – *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase părților actului juridic anulabil, încheierea căruia a fost determinată de comportamentul dolosiv și viclean, săvârșită de două persoane, cu folosirea situației de serviciu, care a produs daune în proporții deosebit de mari (f.d. 190-197, vol. V).*

Noua învinuire a fost adusă la cunoștința părților și a constituit obiect de examinare a primei instanțe.

Fiind sesizată cu apel, instanța și-a adoptat soluția de achitare a inculpaților Caminschi Maxim și Caminscaia Tatiana, expunându-se asupra învinuirii indicate în rechizitoriu (*a se vedea pct. 16, 18 și 33 a deciziei recurate*), fapt ce contravine prevederilor art. 325 Cod de procedură penală, potrivit cărora *instanțele sunt obligate să judece cauza numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate*. Or, învinuirea adusă prin rechizitoriu nu mai produce efecte juridice, iar instanța de apel nu a motivat în nici un mod de ce nu a acceptat învinuirea adusă prin ordonanțele din 27 noiembrie 2018.

Drept consecință, situația descrisă mai sus echivalează cu nesoluționarea fondului cauzei și servește temei pentru casarea hotărârii, instanța de recurs fiind în imposibilitate de a trage concluzii privitor la corectitudinea soluției adoptate de către instanța de apel.

În continuare, instanța de apel, judecând apelurile și adoptând soluția de achitare a lui Caminschi Maxim și Caminscaia Tatiana, a derogat de la prevederile art. 414 alin. (6) Cod de procedură penală, care *obligă instanța de a-și întemeia concluziile doar pe probe verificate în ședința de judecată a instanței de apel și care au fost consemnate în procesul-verbal*.

Tot aici, Colegiul precizează că în lumina jurisprudenței CtEDO, s-a reiterat importanța soluționării unei cauze în fond, astfel ca instanța națională să se expună asupra vinovăției sau nevinovăției persoanei acuzate de comiterea unui delict, în vederea stabilirii adevărului obiectiv, restabilirii ordinii de drept, ocrotirii și asigurării drepturilor nu numai a acuzatului, dar și a victimelor infracțiunii (hotărârea *Maslova și Nalbandov versus Federația Rusă*). Mai mult, instanța trebuie să purceadă la audierea părților și martorilor, conform regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, în vederea testării seriozității și credibilității versiunilor susținute (hotărârea *CtEDO Cornelis versus Olanda*), or, în baza principiului contradictorialității în procesul penal, autoritatea responsabilă de a decide cu privire la vinovăția sau nevinovăția unui acuzat ar trebui, în principiu, să asculte părțile și martorii în persoană și să evalueze credibilitatea acestora, evaluarea credibilității fiind o sarcină complexă ce nu poate fi realizată, de obicei, doar prin citirea unei înregistrări a declarațiilor, cu atât mai mult în cazul în care sunt avute în vedere doar unele declarații (hotărârea *CtEDO Manoli versus Republica Moldova*).

În speță, prevederile legale enunțate cât și jurisprudența națională și cea a CtEDO nu au fost respectate, de vreme ce judecarea apelurilor a avut loc în lipsa succesului părții vătămate, iar declarațiile făcute de acesta pe întreg procesul penal nu au fost cercetate. Cu toate acestea, instanța de apel, în partea descriptivă a deciziei se expune asupra veridicității și concludenței declarațiilor succesului părții vătămate (*a se vedea pct. 59 a deciziei recurate*).

De asemenea, în instanța de apel au fost audiați doar inculpații, iar martorii – nu, declarațiile acestora fiind date citire de către acuzare (*a se vedea f.d. 21-26, vol. VIII*).

Prin urmare, abordarea instanței de apel, care este investită cu atribuții de a judeca fondul și a se expune asupra vinovăției sau nevinovăției persoanei acuzate de comiterea unei infracțiuni, este una incorectă.

La fel, potrivit art. 417 Cod de procedură penală, *hotărârea instanței de apel, trebuie să cuprindă, printre altele, și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date*.

Relevant este de specificat și că potrivit jurisprudenței constante naționale cât și a CtEDO, este necesar să fie respectat principiul de bună administrare a justiției, adică actele judecătorești ale instanțelor de judecată trebuie să fie motivate, iar asigurarea calității hotărârilor judecătorești reprezintă una din sarcinile principale ale judecătorilor în procesul de înfăptuire a justiției și constituie o garanție a dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6 CoEDO.

Pentru a corespunde criteriilor de calitate, o hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată suficient. Motivarea hotărârii judecătorești constituie o garanție pentru părți în fața eventualului arbitrar judecătoresc, precum și singurul mijloc prin care

se dă posibilitatea de a se putea exercita controlul judiciar, circumscriindu-se astfel noțiunii de proces echitabil în condițiile prevăzute de art. 6 CoEDO.

Astfel, în lumina practicii CtEDO, o hotărâre motivată, în sensul legislației naționale pertinente, precum și a jurisprudenței CtEDO, trebuie să conțină motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței la adoptarea soluției, precum și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților în raport cu analiza probatoriului administrat în cauză (*hotărârea Fomin versus Republica Moldova*).

Dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă susținerile părților sunt examinate de către instanță, aceasta având obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și elementelor de proba sau cel puțin de a le aprecia (*hotărârea CtEDO Achina versus Romania*). Totodată, deși instanțele nu sunt obligate să se expună asupra motivelor de respingere a fiecărui argument a unei părți (*hotărârea Ruiz Torija versus Spania*), acestea nu sunt scutite de obligația de a examina în modul corespunzător principalele motive invocate și de a le da un răspuns (*hotărârea Moreira Ferreira versus Portugalia*).

Totodată, potrivit prevederilor art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală *instanța de apel, judecând apelul, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel*, ele constituind fondul apelului și acestea trebuie examinate printr-o analiză obiectivă, completă și sub toate aspectele de fapt și de drept.

Așadar, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic-inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic-superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. *Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.*

În speță, instanța de apel a făcut o motivare contradictorie, insuficientă și în termeni generali, vagi a soluției de achitare.

În acest sens, se atestă că instanța de apel a achitat ambii inculpați, cu toate acestea instanța de apel se expune doar că „*aceste probe nu indică că în acțiunile inculpatei sunt prezente elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal*” (a se vedea pct. 33 a deciziei recurate) și doar că „*în acțiunile inculpatului nu se atestă latura obiectivă a infracțiunii incriminate.*” (a se vedea pct. 42 a deciziei recurate).

Așadar, motivarea instanței de apel nu poate fi considerată ca fiind în corespundere cu normele de procedură-penală și a jurisprudenței naționale și a CtEDO.

Împrejurările expuse atestă că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii și că recursurile ordinare sunt întemeiate.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, admise de către instanța de apel, constituie erori de drept și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar declarat, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt ale cauzei și să țină seama de cele invocate în

prezenta decizie și de motivele casării, să înlăture erorile de drept admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e:

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul Procuraturii de circumscripție Chișinău, Plîngău Alexandru și avocatul Chiriac Cristin, în numele succesorului părții vătămate Drăgan Vitalie, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2022 în cauza penală privindu-i pe **Caminschi Maxim XXXXX** și **Caminscaia Tatiana XXXXX** și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată și pronunțată integral la 17 ianuarie 2023.

Președinte

TOMA Nadejda

Judecători

CATAN Liliana

DIACONU Iurie

GUZUN Ion

BOICO Victor